

**Opetusluvan hakijan oheislukemisto
mopo (AM120)
kevyt nelipyörä (AM121)**

Sisällysluettelo

1 Opetuslupa	1
1.1 Hakeminen	1
1.1.1 Asiakirjat 2	2
1.2 Myöntäminen	2
1.3 Voimassaolo	2
1.4 Peruuttaminen	2
1.5 Luvan jatkaminen.....	3
1.6 Siirtyminen autokouluun	3
2 Opetusluvan hakijan teoriakoe	3
2.1 Teoriakokeeseen valmistautuminen	4
3 Opetusajoneuvo.....	4
3.1 Opetusajoneuvon varusteet	4
4 Opetus	5
4.1 Autokoulupalvelujen ostaminen opetuslupaopetuksen yhteydessä	5
4.2 Opetuskortti	5
4.3 Lomake E100.....	5
4.4 Teoriaopetus.....	6
4.5 Ajo-opetus.....	6
4.5.1 Matkustajat opetusajoneuvossa	6
4.5.2 Opetusajoneuvon kuljettaja.....	7
4.5.3 Käsittelyopetus ja liikenneopetus	7
5 Kuljettajantutkinto	7
5.1 Kuljettajantutkintoja vastaanottavien palvelupisteiden yhteystiedot	7
5.2 Kuljettajantutkintoon pääsyn edellytykset	8
5.3 Teoriakokeen jälkeen	8
5.4 Käsittelykoe tai ajokoe	8
5.5 Varusteet käsittely- tai ajokokeessa.....	8
5.6 Lisätietoja käsittely- ja ajokokeen suorittamisesta	9
5.7 Käsittely- tai ajokokeen jälkeen.....	9
6 Yhteystiedot	9

1 Opetuslupa

Opetuslupaa haetaan Liikenteen turvallisuusvirastolta (Trafi), joka tutkii, ettei opetusluvan myöntämiselle ole esteitä. Trafi voi myöntää opetusluvan hakijalle, jota ei pidetä opetustehtävään sopimattomana liikenneerikkomusten tai henkilökohtaisten ominaisuuksiensa vuoksi. Lisätietoja opetusluvan myöntämisperusteista saa kuljettajantutkintoja vastaanottavilta palvelupisteiltä.

Mopon (AM120) ajokorttia varten opetusluvan hakijan vähimmäisikä on 21 vuotta ja hänellä tulee olla joko mopon (myönnetty 19.1.2013 jälkeen) tai moottoripyörän ajokortti, joka on ollut hänellä vähintään kolmen vuoden ajan.

1.6.2011 jälkeen suoritettu M-luokan ajokortti oikeuttaa antamaan opetusta, mikäli tutkinto on suoritettu mopolla.

M-luokan kortti joka on saatu ennen 1.6.2011, ei oikeuta antamaan opetusta. Myöskään pelkästään ikään perustuvalla mopon ajo-oikeudella ei saa opetuslupaa.

Kevyen nelipyörän (AM121) ajokorttia varten opetusluvan hakijan vähimmäisikä on 25 vuotta ja hänellä tulee olla joko kevyen nelipyörän ajokortti (myönnetty 19.1.2013 jälkeen) tai B-luokan ajokortti, joka on ollut hänellä vähintään kolmen vuoden ajan. 1.6.2011 jälkeen suoritettu M-luokan ajokortti oikeuttaa antamaan opetusta, mikäli tutkinto on suoritettu kevyellä nelipyörällä.

Opetuslupa on Trafian myöntämä maksullinen lupa.

1.1 Hakeminen

Ennen opetusluvan hakemista tulee opetusluvan hakijan suorittaa hyväksytysti opetusluvan hakijan teoriakoe kuljettajantutkintoja vastaanottavassa palvelupisteessä. Mikäli hakijalla on liikenneopettajalupa, opetusluvan hakijan teoriakoetta ei vaadita. Muutoskatsastus vaaditaan vain, jos opetuksessa käytettävässä ajoneuvossa on oltava ajohallintalaitteet opettajaa varten.

Opetuslupahakemuksia on saatavilla kuljettajantutkintoja vastaanottavilta palvelupisteiltä. Opetuslupahakemus ja muut mahdolliset Trafian vaatimat asiakirjat tulee jättää kuljettajantutkintoja vastaanottavalle palvelupisteelle.

1.1.1 Asiakirjat

- 1) Opetuslupahakemus täytettynä
- 2) Opettajan ajokortti
- 3) Oppilaan ajokorttilupahakemus, johon liitteeksi
  - 2 passivalokuvaa
  - lääkärintodistus ajokorttia varten (enintään kuusi kuukautta aikaisemmin annettu), tai voimassaoleva nuorison terveystodistus. Todistusta ei vaadita, jos oppilaalla on voimassaoleva ajokortti
  - huoltajien kirjallinen suostumus, jos oppilas on alle 18-vuotias

Oppilas täyttää myös lomakkeen, jossa kysytään, onko hänellä entuudestaan ajokortti ja onko hän ajokiellossa jossain EU- tai ETA-valtiossa. Lisätietoja kuljettajantutkintoja vastaanottavilta palvelupisteiltä.

1.2 Myöntäminen

Lupa voidaan myöntää aikaisintaan kuusi kuukautta ennen kuin oppilas täyttää säädetyn iän, joka AM-luokissa on 15 vuotta.

Opetuslupaopettajan antamaa opetusta ei saa aloittaa ennen opetusluvan myöntämistä.

1.3 Voimassaolo

Opetuslupa on voimassa enintään 9 kuukautta. Mikäli mopon käsittely- tai kevyen nelipyörän ajokoe suoritetaan hyväksytysti ennen voimassaolon umpeutumista, päättyy opetuslupa tähän kokeeseen. Opetuslupa on pidettävä aina opetusajossa mukana.

1.4 Peruuttaminen

Poliisi voi peruuttaa opetusluvan, jos siihen on syytä. Lupa voidaan peruuttaa väliaikaisesti, jos edellytykset väliaikaiseen ajokieltoon määräämiseen ovat olemassa. Luvan väliaikaisessa peruuttamisessa noudatetaan, mitä väliaikaisesta ajokiellosta säädetään.

1.5 Luvan jatkaminen

Trafi ei myönnä uutta lupaa ilman erityistä syytä. Lisätietoja antaa kuljettajantutkintoja vastaanottavat palvelupisteet.

1.6 Siirtyminen autokouluun

Jos opetus jää kesken, eikä Trafi myönnä jatkoa opetusluvalle, voi oppilas jatkaa opetusta autokoulussa.

2 Opetusluvan hakijan teoriakoe

Opetuslupaopettajan teoriakoe tehdään kuljettajantutkintoja vastaanottavassa palvelupisteessä. Kokeen voi tehdä suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi.

Kokeessa käytetyt kysymykset ovat Trafin valmistamia ja ylläpitämiä. Tutkintomateriaalia käytetään yksinomaan kuljettajantutkinnossa, eikä niitä voi hankkia mistään. Eräät kohdassa 2.1 mainituista oppimateriaalin tuottajista tarjoavat myös harjoittelumahdollisuuden opetuslupaopettajan kysymyksiin.

Lisätietoja teoriakokeesta antavat Kuljettajantutkintojen vastaanottajat ja www.trafi.fi.

2.1 Teoriakokeeseen valmistautuminen

Trafi ei tee opetus- eikä harjoittelumateriaalia. Alla lueteltu materiaali on saatettu tietoomme. Se ei ole kattava luettelo oppimateriaalista. Oppimateriaalin valmistaja vastaa tuottamastaan materiaalista.

- Kuljettajakoulu (mopo, traktori, moottorikelkka) Opetustarvike Oy, www.autokoululiitto.fi
- Tieliikennekirja, Edita
- Liikennesäännöt: <http://www.mintc.fi>
- Liikennemerkkit: www.liikennevirasto.fi
- Liikenneturva, <http://www.liikenneturva.fi>
- <http://www.indriving.com> (teoriakoeharjoituksia netissä)
- www.kuljettajaopetus.fi (Teoriaharjoittelu opettajalle ja oppilaalle, työkalut opettajalle opettamiseen ja oppilaalle oppimiseen)
- www.opetusluvalla.fi (Teoriaharjoittelu opettajalle ja oppilaalle, sähköinen oppimisympäristö oppimiseen)
- www.netreeni.fi (Teoriaharjoittelu opettajalle ja oppilaalle)

3 Opetusajoneuvo

Opetusajoneuvon tulee olla

- kaksipyöräinen mopo tai kevyt nelipyörä

Käsittely- tai ajokokeessa käytettävän ajoneuvon on täytettävä kouluajoneuvoja koskevat vaatimukset.

3.1 Opetusajoneuvon varusteet

Opetusajoneuvossa on oltava seuraavat varusteet:

- Opetusajoneuvon tunnus on valkoinen tasasivuisen kolmion muotoinen kilpi, jonka sivun pituus on 16–25 cm.
  - kiinnitetty taakse näkyvälle paikalle, ei saa peittää rekisterikilpeä eikä valoja tai
  - kiinnitetty oppilaan selkään (mopo) tai
  - kiinnitetty opettajan selkään jos opettaja on mukana ajoneuvossa (kevyt nelipyörä, koriton)

- Mopolla taikka kevyellä nelipyörällä, jossa istuinpaikat ovat peräkkäin (esim. mönkijä), ajo-opetusta annettaessa opettajan on annettava ajo-ohjeet radion välityksellä ja oppilaalla on oltava tarvittavat laitteet ohjeiden vastaanottamista varten
- Kevyessä nelipyörässä, jossa istuinpaikat ovat peräkkäin (esim. mönkijä) opettajaa varten erillinen jarru tai jarrupoljin, joka vaikuttaa kaikkiin pyöriin, jos opettaja on opetusta annettaessa mukana ajoneuvossa. Muutoskatsastus vaaditaan.
- Kevyessä nelipyörässä, jossa istuinpaikat ovat rinnakkain, erillinen opettajan jarrupoljin ja ulkopuolinen taustapeili. Muutoskatsastus vaaditaan.

4 Opetus

Kuljettajaopetus on annettava Trafin vahvistaman opetussuunnitelman mukaisesti. Opetussuunnitelma löytyy mm. osoitteesta www.trafi.fi.

4.1 Autokoulupalvelujen ostaminen opetuslupaopetuksen yhteydessä

Teoria- ja ajo-opetuksen ostaminen autokoulusta on mahdollista myös opetusluvan perusteella annettavassa kuljettajaopetuksessa. Opetuksesta voidaan korvata opetusluvan haltijan haluamat osat. Opetusluvan haltija kuitenkin vastaa siitä, että oppilas saa säädetyn minimiopetuksen. Tarvittavat todistukset allekirjoittaa aina opetusluvan haltija.

4.2 Opetuskortti

Kuljettajaopetuksen eteneminen merkitään erilliselle Opetuskortti opetuslupalaiselle (E506) lomakkeelle. Opetusaiheet sekä periaatteet on esitetty tarkemmin opetussuunnitelmassa. Opetuskortti opetuslupalaiselle (E506) löytyy mm. osoitteesta www.trafi.fi.

4.3 Lomake E100

Kun opetus on annettu, tehdään tästä merkintä Todistus saadusta kuljettajaopetuksesta ja kuljettajantutkintotodistus-lomakkeeseen (E100). Lomakkeen saa kuljettajantutkintoja vastaanottavilta palvelupisteiltä tai www.trafi.fi.

4.4 Teoriaopetus

- Mopon ajo-oikeuden saamiseksi on oppilaalle annettava teoriaopetusta vähintään 6 tuntia, josta vähintään 4 tuntia on yksinomaan mopon kuljettamiseen liittyvää opetusta.
- Kevyen nelipyörän ajo-oikeuden saamiseksi on teoriaopetusta annettava vähintään 6 tuntia, josta vähintään 2 tuntia on yksinomaan kevyen nelipyörän kuljettamiseen liittyvää opetusta.

Teoriaopetuksesta vastaa opetusluvan haltija. Teoriatunnin tulee kestää vähintään 45. Oppituntien aiheet ja sisällöt käyvät ilmi opetussuunnitelmasta.

Saadusta mopon tai kevyen nelipyörän teoriaopetuksesta voidaan hyvittää enintään kaksi tuntia, kun korotetaan joko toisen AM-luokan, moottoripyörän tai auton ajo-oikeuden saamiseksi, jos opetussuunnitelmien sisällöt vastaavat toisiaan.

4.5 Ajo-opetus

Ajo-opetusta liikenteessä saadaan antaa vasta kun oppilas on täyttänyt 15 vuotta.

Mopon ja kevyen nelipyörän ajo-oikeutta varten on oppilaalle annettava ajo-opetusta vähintään 3 tuntia, josta vähintään 1 tunti on käsittelyopetusta ja vähintään 2 tuntia ajo-opetusta liikenteessä

Ajo-opetusta saa antaa kaikkina viikonpäivinä, missä tahansa Suomessa. Ajotunnin pituus on vähintään 50 minuuttia, jonka voi jakaa jaksoihin. Ajo-opetukseen on sisällytettävä ajamista erilaisissa liikenneympäristöissä ja – olosuhteissa

Saadusta mopon tai kevyen nelipyörän ajo-opetuksesta voidaan hyvittää enintään tunti, kun korotetaan joko toisen AM-luokan, moottoripyörän tai auton ajo-oikeuden saamiseksi, jos opetussuunnitelmien sisällöt vastaavat toisiaan.

4.5.1 Matkustajat opetusajoneuvossa

Mopolla annettavassa ajo-opetuksessa ei saa kuljettaa matkustajia, eikä tavaraa.

4.5.2 Opetusajoneuvon kuljettaja

Ajo-opetusta annettaessa ajoneuvon kuljettajaksi katsotaan oppilas, jos opetusta annetaan mopolla tai kevyellä nelipyörällä. Jos opettaja on mukana samassa ajoneuvossa kevyen nelipyörän ajo-opetuksen aikana, katsotaan hänet kuljettajaksi. Kuljettajantutkinnon ajokokeessa oppilas katsotaan kuljettajaksi.

4.5.3 Käsittelyopetus ja liikenneopetus

Ennen liikenteessä tapahtuvaa ajo-opetusta oppilaan tulee hallita liikennettä ja kuljettajaa koskevat perustiedot. Lisäksi oppilaan mahdollisen mopon käsittelytaidon on oltava riittävä ennen liikenteeseen siirtymistä. Tämä ns. käsittelyopetus on mahdollisuuksien mukaan pyrittävä järjestämään yleiseltä liikenteeltä suljetulla alueella.

5 Kuljettajantutkinto

Kuljettajantutkinnon tavoitteena on, että tutkinnon suorittaja hallitsee kuljettajaopetukseen sisältyvät asiat sekä kykenee soveltamaan niitä ja toimimaan liikenteessä turvallisesti ja joustavasti.

Kuljettajantutkinto sisältää teoriakokeen ja käsittely- tai ajokokeen. Kuljettajantutkinto arvioidaan Trafin määräysten mukaan. Tutkintopaikan voi valita vapaasti.

5.1 Kuljettajantutkintoja vastaanottavien palvelupisteiden yhteystiedot

Yhteystiedot löytyvät osoitteesta www.ajovarma.fi.

5.2 Kuljettajantutkintoon pääsyn edellytykset

Kuljettajantutkinnon teoriakokeeseen sekä käsittely- tai ajokokeeseen ilmoittauduttaessa tarkistetaan:

- Henkilöllisyystodistus (ajokortti, passi tai virallinen henkilötodistus)
- 15 vuoden ikä käsittely- tai ajokokeessa, teoriakokeeseen voi osallistua kuukautta ennen ikävaatimuksen täyttymistä
- Voimassaoleva ajokorttilupa
- Teoriaopetus on läpikäytynä ennen teoriakoetta.
- Kuljettajaopetus on kokonaisuudessaan saatu käsittely- tai ajokokeeseen tultaessa.
- Enintään yhtä vuotta aikaisemmin hyväksytysti suoritettu koeluokkaa vastaava teoriakoe (käsittely- tai ajokokeeseen tultaessa)
- Todistus saadusta kuljettajaopetuksesta ja kuljettajantutkintotodistus asianmukaisesti täytettynä (Trafin lomake E100)
- Opetuslupa

Lisätietoa teoriakokeen suorittamisesta löytyy osoitteesta www.trafi.fi.

5.3 Teoriakokeen jälkeen

Teoriakokeessa hyväksytty oppilas voi seuraavaksi suorittaa tutkintoon kuuluvan käsittely- tai ajokokeen. Hyväksytysti suoritettu teoriakoe on voimassa yhden vuoden.

Kuljettajantutkinnon teoriakokeessa hylätty oppilas saa tehdä uusintakokeen aikaisintaan seuraavana päivänä.

5.4 Käsittelykoe tai ajokoe

Trafi antaa tutkinnon vastaanottajille ohjeet käsittely- ja ajokokeiden suorittamisesta. Tavoitteena on varmistaa, että kokeen suorittaja osaa soveltaa ajamisen perustaitoja itsenäisesti ja turvallisesti erilaisissa liikennetilanteissa.

5.5 Varusteet käsittely- tai ajokokeessa

Kaksipyöräisen mopon käsittelykokeen tai mönkijällä suoritettua kevyen nelipyörän ajokokeen kuljettajalta edellytetään pakollisina varusteina:

- tieliikennekäyttöön hyväksytyä suojakypärää asianmukaisesti kiinnitettynä
- tarvittaessa ajolaseja
- Sekä mopon ajamiseen soveltuvat turvallisuutta lisäävät
  - takki ja pitkät housut
  - käsineet ja jalkineet

5.6 Lisätietoja käsittely- ja ajokokeen suorittamisesta

Ajokokeen arviointiohje löytyy osoitteesta www.trafi.fi.

5.7 Käsittely- tai ajokokeen jälkeen

Hyväksytty käsittely- tai ajokoe merkitään E100-lomakkeelle (Todistus saadusta kuljettajaopetuksesta ja kuljettajantutkintotodistus). Todistus on voimassa kuusi kuukautta ja sillä saa ajaa Suomessa, Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Todistuksen kanssa ajettaessa on mukana pidettävä henkilöllisyystodistusta. Ajokortti toimitetaan postitse. Jos se ei ole mahdollista, luovuttaa kuljettajantutkintoja vastaanottava palvelupiste ajokortin.

Hylätyn käsittely- tai ajokokeen jälkeen tutkinnon vastaanottaja voi määrätä oppilaalle lisäopetusta enintään viisi ajotuntia.

6 Yhteystiedot

Liikenteen turvallisuusvirasto (Trafi)
PL 320
00101 Helsinki
www.trafi.fi